

У нас вола виростала  
Дниром умивалась,  
У голови гори слава,  
Степам укривалась!  
Криво вона умивалась  
А спала на купах,  
На козацьких вольних трунах,  
Окрадених трунах!  
Подивіться лишень добре,  
Прочитайте знову твою славу,  
Ща читайте од слова до слова,  
Не минайте ані титли,  
Ніже ті коли,  
Все розберіть, та й спитайте  
Шойд себе: що ми?  
Чий діти? Яких батьків?  
Хим? За що  
Захути?...

М. 9. Шевченко  
До мертвих і живих  
і невідомим реліквіям



UCRAINA – TERRA COSACORUM

# УКРАЇНА

## КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА

ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА  
У 5175 ФОТОСВІТАЛИНАХ

ВОЛОДИМИР НЕДЯК

КЕРІВНИК ПРОЄКТУ, АВТОР УПОРЯДКА,  
ХУДОЖНИК, ФОТОГРАФ, ІЛЮСТРАТОР

Історія і культура українського козацтва у фотосвітлинах з оригіналів документів, мап, стародруків, рукописів, клейнодів, зброї та одягу, з творів графіки, живопису, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва, історичних ландшафтів, з пам'яток архітектури та інших українських козацьких старожитностей.

КИЇВ – 2004  
ВІДДАВІРСТВО «ЕММА»



**ЗМІСТ**

ВСТУПНЕ СЛОВО ІСТОРИКА Валерія Снітків <i>м. Київ, Україна</i>	13
ВСТУПНЕ СЛОВО АРХІВІСТА Ігоря Чубака <i>м. Київ, Україна</i>	14
ВСТУПНЕ СЛОВО ПІСЬМЕВЦЬКОГО Серія Кухарчук <i>м. Київ, Україна</i>	15
ПРЕДМОВА АВТОРА ПРОЄКТУ Валентина Нікіт <i>м. Київ, Україна</i>	16
<b>I. УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ – КОЛІСЬКА КОЗАЦТВА</b>	
1. ГЕНЕЗА І СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА <i>Валерій Снітків, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	32
2. НАМЦЬОВИЙ РЕЄСТР УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА 1581 РОКУ <i>Арслав Дура, кандидат філологічних наук (м. Київ, Україна)</i>	40
<b>II. ЗАПОРОЗЬКЕ ПІСЬМОВЕ КОЗАЦТВО</b>	
3. КОЗАЦЬКА СПЕ – ПІСЬМА ВОЛ <i>Валерій Снітків, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	46
<i>Валентина Довгоштан, асистент (м. Київ, Україна)</i>	54
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	104
4. ЗАПОРОЗЬКА АЩАД БУЛАВА <i>Юрій Мигуц, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	108
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	112
5. АЩОГО ВРНУВЕВІСЬМІЙ ІВАНАМ – КОЗАК ІЗ ЛІСЦІВ <i>Валерій Снітків, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	116
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	122
6. ЛОВА ГЕРОЇВНИХ ПОХОДІВ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВЦЯ САГАМАНЬОГО <i>Олександр Гурій, доктор історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	126
<i>Світлана Курішова, кандидат історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	134
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	130
7. АЩОМАНИЙ КОШОВОЙ ОТАМАН – ІВАН СІЧО <i>Юрій Мигуц, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	136
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	146
8. РЕЄСТР ВІРСЬКА ЗАПОРОЗЬКОГО ПІСЬМОВОГО НОВОЇ СПЕ 1736 РОКУ	184
9. ПЕТРО КАМІШЕВСЬКИЙ – ОСТАВІЙ КОШОВОЙ ОТАМАН ЗАПОРОЗЬКОЇ СПЕ <i>Валентина Довгоштан, асистент (м. Київ, Україна)</i>	188
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	188
<b>III. ВІСЬМОВИЙ КОЗАЦЬКИЙ ВІЙНИЙ</b>	
10. ВІЙСЬК АЩАД ХІТ СТОЛІТЬ КОЗАЦЬКИЙ АЩАД СЕМЕРІ НАМЦЬОВИ <i>Серій Пилипчук, доктор історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	198
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	202
11. КОЗАЦЬКА ВІЙНА ПРОТИ РЕЧІ ПОСЛОВИТОЇ В 30-Х РОКАХ XVII СТОЛІТЬ <i>Олена Завальна, кандидат історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	210
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	214
12. ГАЛАНЦЬОВІ ПОВСТАВІ – ВОМІ БЕЗ ДОМІ <i>Іван Бірюк, кандидат історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	218
СТРАХ ГОНІМІ І ПРИБОРЛИВІ КОМАНДИРИ ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	225
13. КОЗАЦЬКА ЗЕМЛЯ <i>Серія Мельник, асистент (м. Київ, Україна)</i>	234

14. СЛОВНИК ЗБОРІСЬКИХ ТЕРМІНІВ <i>Виктор Крижанівський, асистент (м. Львів, Україна)</i>	237
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	238
<b>IV. БОЛОДАРИ ГЕТЬМАНСЬКОЇ БУЛАВИ</b>	
15. КОЗАЦЬКА ГЕТЬМАНИЯ – ПРАВИТЕЛІ УКРАЇНИ (З 1648 РОКУ) <i>Юрій Мигуц, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	256
16. ГЕТЬМАН БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ – ФУНДАТОР КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ <i>Валерій Снітків, доктор історичних наук, професор, академік НАНУ (м. Київ, Україна)</i>	258
17. РОЗВІВАЛА І КОНТРОЗВІВАЛА ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО <i>Валерій Степанюк, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	263
18. СМАД ВІРСЬКА ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ЗА РЕЄСТРОМ 1649 РОКУ <i>Арслав Дура, кандидат філологічних наук (м. Київ, Україна)</i>	266
19. РЕЄСТР ВІРСЬКА ЗАПОРОЗЬКОГО ПІСЛЯ ЗБОРІСЬКОГО ЛОГОВОРУ 16 ЖОВТНЯ 1649 РОКУ <i>В історичному архіві м. Львів, Україна</i>	268
20. РЕЄСТР КОЗАЦТВА – ПАСПОРТ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ <i>Арслав Дура, кандидат філологічних наук (м. Київ, Україна)</i>	274
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	276
21. ГЕТЬМАН ІВАН ВІГОВСЬКИЙ – БОРЕЦЬ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОТИ МОСКОВІЇ <i>Юрій Мигуц, доктор історичних наук, професор, академік НАНУ (м. Київ, Україна)</i>	312
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	316
22. ТРИ ГЕТЬМАНИСТВА ЮРІЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО <i>Юрій Мигуц, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	320
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	322
23. ГЕТЬМАН ПАВЛО ПЕТЕРЯ – ЗАДУМ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ДОЛІ ВІГОВСЬКОГО <i>Арслав Дура, кандидат філологічних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	328
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	334
24. "ЮРІЯ РАДА" ГЕТЬМАНА ІВАНА БРЮХОВЕЦЬКОГО <i>Виктор Горобець, доктор історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	338
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	342
25. ВЕЛІЧ І ТРАГЕДІЯ ГЕТЬМАНА ПЕТРА ДОРОШЕНКА <i>Валерій Степанюк, доктор історичних наук, професор (м. Київ, Україна)</i>	346
26. ЗАСЛАННЯ ГЕТЬМАНА ПЕТРА ДОРОШЕНКА НА МОСКОВСЬКУ ЧУЖИЗНЮ <i>Михайло Шехур, асистент (м. Львів, Україна)</i>	350
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	354
27. ШЛИХ ГЕТЬМАНА ДЕРЖАВА МНОГОГРІШНОГО В НЕВІДНОМ'Я ЧЕРЕЗ МОСКОВШИНУ <i>Виктор Горобець, доктор історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	360
28. ЗАВАРКАМСЬКА УКРАЇНА ГЕТЬМАНА ДЕРЖАВА МНОГОГРІШНОГО <i>Едуард Діако, кандидат (м. Київ, Україна)</i>	363
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	368
29. ГЕТЬМАН ПРАВОБЕРЕЖНИЙ МИХАЙЛО ХАНЕНКО <i>Віктор Горобець, кандидат історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	370
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	374
30. ЄВСТАЇЙ ГОГОЛЬ – ПІКАРИЙ ГЕТЬМАН ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ <i>Віктор Горобець, кандидат історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	378
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	382
31. ГЕТЬМАНИСТВО ІВАНА САМОЙЛОВИЧА. ПЛАХА ЗА ВІПНІСТЬ <i>Виктор Горобець, доктор історичних наук (м. Київ, Україна)</i>	384
ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАРІ	388
32. ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА. ЖИТТЯ ЗАРАМ ОСТАВІШОЇ МРІЇ <i>Серій Пилипчук, асистент (м. Київ, Україна)</i>	394

33.	ПРАВА ІНОЗЕМЦІВ ПОЛІТИЧНОЇ ВІСНОЇ <i>Андрій Шандор, історик, м. Київ, Україна</i>	400
34.	РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СЕРБИ В КОЗАЦЬКІЙ <i>Степан Мейстер, історик, м. Київ, Україна</i>	405
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	406
35.	ЧАСТИНА ГЕТЬМАНСЬКА ІВАН СКОРОПАДСЬКОГО <i>Олександр Буряк, історик, м. Київ, Україна</i>	432
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	433
36.	ГЕТЬМАН ІВАН СКОРОПАДСЬКИЙ І ЗАКОРОНИШІ (1700 - 1722) <i>Олександр Буряк, історик, м. Київ, Україна</i>	436
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	444
37.	ГЕТЬМАН В СФІРАХ ПІВНІСЬКОЇ СЕРВІЇ І ПЕРША КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ 1710 РОКУ <i>Александр Митус, історик, м. Київ, Україна</i>	440
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	450
38.	ГЕРАЛД ТА АРМІЯ НАМІСНИКА ГЕТЬМАНА ПІВНІ ПАРБОТКА <i>Олександр Буряк, історик, м. Київ, Україна</i>	456
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	466
39.	ГЕТЬМАН АНДРИЙ АПОСТОЛ - ЗАХОДИТЬ ВОЛЯЩОСТЯ КОЗАЦЬКА <i>Іван Буряк, історик, м. Київ, Україна</i>	470
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	482
40.	СПИ КОЗАКА РОЗІВІА З ДОМА ГЕТЬМАНА РОЗНОВСЬКОГО <i>Олександр Буряк, історик, м. Київ, Україна</i>	480
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	

V. ГЕТЬМАНСЬКА ДЕРЖАВА

41.	КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА І ПІВНО <i>Петро Митус, історик, м. Київ, Україна</i>	504
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	516
42.	КАРТИНИ ПІРСЬКА ЗАКОРОНИШОГО <i>Кіріл Сабук, історик, м. Київ, Україна</i>	526
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	530
43.	ГЕТЬМАНСЬКА ТА КОЗАЦЬКА ПЕЧАТКА ОУКРАЇНСЬКА СТУПАТІСЬКА <i>Ігор Сітнік, історик, м. Київ, Україна</i>	546
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	550
44.	ВІДОБРАЖЕННЯ СВЯТОГЛАВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКА В ПИСЬМАХ ПОЛІТИЧНИХ ГЕТЬМАНІВ <i>Володимир Павлюк, історик, м. Київ, Україна</i>	554
45.	КОЗАЦЬКА ПАСПОРТ <i>Іван Жук, історик, м. Тернопіль, Україна</i>	558
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	558
46.	ГОЛОВНИЙ ОМІГ КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ XVI - XVIII СТОЛІТЬ <i>Степан Мейстер, історик, м. Київ, Україна</i>	560
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	566
47.	ГРОШ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 1917 - 1919 РОКІВ <i>Степан Мейстер, історик, м. Київ, Україна</i>	570
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	572

VI. КОЗАЦЬКА ЕЛІТА

48.	КОЗАЦЬКА СТАРШІНА І ЗНАТІ ПІРСЬКОЇ ТОРМУШ <i>Віра Павлюк, історик, м. Київ, Україна</i>	578
49.	КОЗАЦЬКА УТРА ГЕТЬМАНСЬКА <i>Володимир Прохорук, історик, м. Київ, Україна</i>	582

50.	ПОЛКОВИЙ УТРА ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ <i>Володимир Прохорук, історик, м. Київ, Україна</i>	600
	Віра Павлюк, історик, м. Київ, Україна	
51.	КОЗАЦЬКА ПОЛКОВИЙ УТРА СЛОВОБАСНОЇ УКРАЇНИ <i>Віра Павлюк, історик, м. Київ, Україна</i>	605
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	606

VII. ЖИТТЯ ТА ПОБУТ КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ

52.	ГЕТЬМАНСЬКА РЕЗИДЕНЦІЯ. ДОБУТ КОЗАЦЬКОЇ СТАРШІНИ XVII - XVIII СТОЛІТЬ <i>Володимир Прохорук, історик, м. Київ, Україна</i>	644
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	646
53.	КОЗАЦЬКА СЕЛЯ І ХУТОРИ <i>Арсен Довгалик, історик, м. Київ, Україна</i>	656
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	662
54.	ОМІГ КОЗАЦЬКОГО НАРОДУ <i>Людмила Степанівна, історик, м. Київ, Україна</i>	706
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	710
55.	ДЕКОРАТИВНО-УМІТКОВЕ МІСЦЕШТВО В КОЗАЦЬКОМУ ПОБУТІ <i>Лілія Захарук, історик, м. Київ, Україна</i>	726
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	730
56.	ШАХИ ЧУМАШІ ЧЕРЕЗ СТЕПІ КОЗАЦЬКА <i>Лілія Орел, історик, м. Київ, Україна</i>	744
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	746

VIII. ОСВІТА І КУЛЬТУРА В УКРАЇНІ У XVI - XVIII СТОЛІТТІ

57.	КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ РІХ В УКРАЇНІ XVI - XVIII СТОЛІТЬ <i>Іван Касюк, історик, м. Київ, Україна</i>	764
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	770
58.	НЕЩЕНАТСТВО ГЕТЬМАНІВ ТА КОЗАЦЬКОЇ СТАРШІНИ <i>Ірина Ступак, історик, м. Київ, Україна</i>	788
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	794
59.	ПРАВОСЛАВНІ ХРАМИ КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ <i>Тришарій Лаврик, історик, м. Київ, Україна</i>	808
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	812
60.	ШЕЛПІ КОЗАЦЬКА ВІКЛАДІ ДО ХРАМІВ <i>Тришарій Лаврик, історик, м. Київ, Україна</i>	856
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	858
61.	РОЗВИТ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТАРСТВА В КОЗАЦЬКУ ДОБУ XVI - XVIII СТОЛІТЬ <i>Тришарій Лаврик, історик, м. Київ, Україна</i>	886
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	890
62.	ШЕДЕВРИ РІСНОПИСНОЇ КНИЖКІ І МІСЦЕШТВО СТАРОМУЖІВ XVI - XVIII СТОЛІТЬ <i>Арсеній Іващенко, історик, м. Київ, Україна</i>	932
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	934
63.	КОЗАКИ І КІРІГА <i>Маргарита Шандор, історик, м. Київ, Україна</i>	946
64.	УКРАЇНСЬКА ГРАВЮРА XVI - XVIII СТОЛІТЬ <i>Олександр Степанівна, історик, м. Київ, Україна</i>	947
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	950
65.	ІКОНОПІС ДОБИ "КОЗАЦЬКОГО БАРОКО" <i>Володимир Обідьук, історик, м. Київ, Україна</i>	964
	ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ І КОМЕНТАР	968



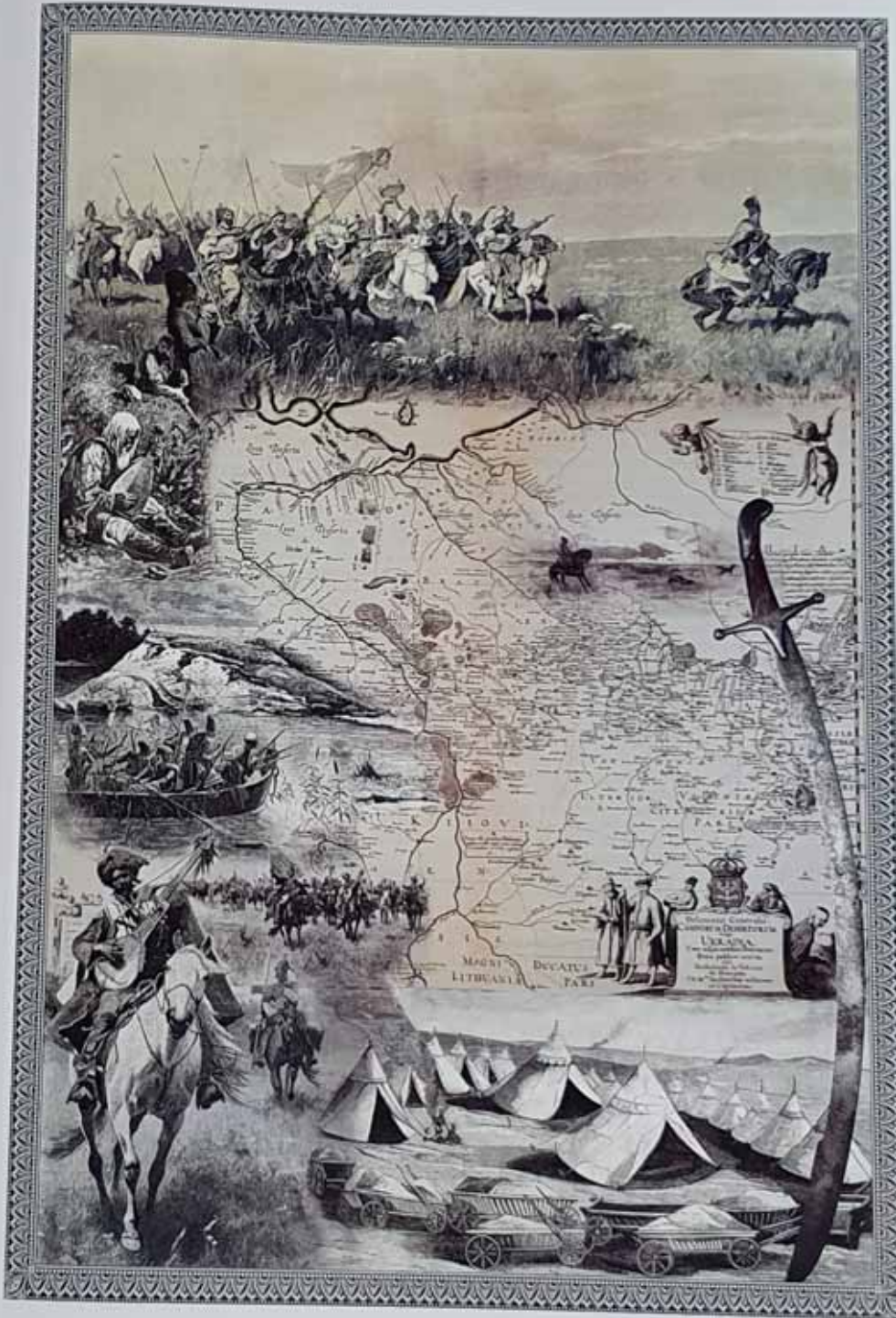
7 нас, нем периства  
Долром уноуаааа,  
у гавош гори сааа,  
Степом украааааа!

Тарас Шевченко  
"Мертвий, і живий..."

РОЗДІЛ I

УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ – КОЛІСКА КОЗАЦТВА

- 1. ГЕНЕЗА І СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА
- 2. ЛИБАВЩИЙСЯ ГЕГЕР УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА І 1811 РОКУ



VERANIA  
 TERRA COSACORVM  
 cum TERRA  
 MOLDAVIA, RUSSIA, TARTARIA  
 et alijs vicinis  
 REGIBVS, PRINCIPIBVS  
 et POPVLIS  
 A. MDCCLXXII.



Map "Topica -  
 moscaensis" 1718 p.  
 Causa River Salinae, Tanae  
 et alia in hunc modum  
 quae et TERRA COSACORVM  
 cum VICIS MOLDAVIAE,  
 RUSSIAE, TARTARIAE  
 et alijs vicinis  
 REGIBVS, PRINCIPIBVS  
 et POPVLIS  
 A. MDCCLXXII.

MARE NIGRUM



**Запорозьць у XVIII ст.**  
Котко В. Хімія з акварелі французького художника В. Шарбона. I половина XIX ст.  
Назва: "УПАДА ЗАПОРІЗЬКА АЗОРКА У XVIII ВІСІ".  
Повторення: 30 x 42 см.  
ДПР, № 4252420, 3-525.



**Особняк запорозьких козаків у XVIII ст.**  
Котко В. Хімія з акварелі французького художника В. Шарбона. I половина XIX ст.  
Назва: "ОСОБНЯК ЗАПОРІЗЬКИХ КОЗАКІВ У XVIII ВІСІ".  
Повторення: 30 x 42 см.  
ДПР, № 4252420, 3-525.



**Запорозьць у XVIII ст.**  
Котко В. Хімія з акварелі французького художника В. Шарбона. I половина XIX ст.  
Назва: "ЗАПОРІЗЬКИЙ КОЗАК У XVIII ВІСІ".  
Повторення: 30 x 42 см.  
ДПР, № 4252420, 3-525.



**Запорозьць у XVIII ст.**  
Котко В. Хімія з акварелі французького художника В. Шарбона. I половина XIX ст.  
Назва: "ЗАПОРІЗЬКИЙ КОЗАК У XVIII ВІСІ".  
Повторення: 30 x 42 см.  
ДПР, № 4252420, 3-525.



**"Особняк запорозьких козаків у XVIII ст."** А. А. Жалда (1805 - 1870).  
21.04.1873 р. Шкіра на полотні, 30 x 42 см.  
Повторення: 30 x 42 см.  
ДПР, № 4252420, 3-525.



**Козацький старшина.**  
Гравюра з картини І. Ю. Рєпіна. XIX ст. (Гравюра В. В. Тарновського).  
Рисунки: "Зоря" - Львів, 1894.  
Повторення: 30 x 42 см.  
ДПР, № 4252420, 3-525.



**Котко В. Хімія з акварелі французького художника В. Шарбона. I половина XIX ст.**  
Назва: "УПАДА ЗАПОРІЗЬКА АЗОРКА У XVIII ВІСІ".  
Повторення: 30 x 42 см.  
ДПР, № 4252420, 3-525.



**Запорозьць у XVIII ст.**  
Легенда про козацького старшину. Гравюра А. Рікельмана. XVIII ст.  
Легенда про козацького старшину. Гравюра А. Рікельмана. XVIII ст.  
Легенда про козацького старшину. Гравюра А. Рікельмана. XVIII ст.  
Легенда про козацького старшину. Гравюра А. Рікельмана. XVIII ст.



**Тит запорозьць. С. І. Васильківський (1854 - 1917).**  
1900 р. Нить української старшини. - СРБ, 1900.  
Алгоритм. Папір, аркуш: 24,1 x 14,1 см.  
Збірка В. В. Нілса.



**Тит запорозьць. С. І. Васильківський (1854 - 1917).**  
1900 р. Нить української старшини. - СРБ, 1900.  
Алгоритм. Папір, аркуш: 24,1 x 14,1 см.  
Збірка В. В. Нілса.



**Тит запорозьць. С. І. Васильківський (1854 - 1917).**  
1900 р. Нить української старшини. - СРБ, 1900.  
Алгоритм. Папір, аркуш: 24,1 x 14,1 см.  
Збірка В. В. Нілса.



**Виськовий пошар. (За Калоським).**  
С. І. Васильківський (1854 - 1917). 1900-4 рр.  
Папір, акварель: 26 x 15,6 см.  
СОХР, № Г. 900.



**Корунний. С. І. Васильківський (1854 - 1917).**  
1900 р. Нить української старшини. - СРБ, 1900.  
Алгоритм. Папір, аркуш: 24,8 x 13,7 см.  
Збірка В. В. Нілса.



**Зауважливий запорозьць.**  
С. І. Васильківський (1854 - 1917). 1890 - 1900-4 рр.  
Папір, акварель: 26,2 x 15,1 см.  
СОХР, № Г. 949.



**Тит запорозьць. С. І. Васильківський (1854 - 1917).**  
1900 р. Нить української старшини. - СРБ, 1900.  
Алгоритм. Папір, аркуш: 23,3 x 15,2 см.  
Збірка В. В. Нілса.



**Степний сіл, обшитою (містаків).**  
С. І. Васильківський (1854 - 1917). 1900 р.  
Нить української старшини. - СРБ, 1900.  
Алгоритм. Папір, аркуш: 26,5 x 15,8 см.  
Збірка В. В. Нілса.



**Варшавський козак. С. І. Васильківський (1854 - 1917). 1890 - 1900-4 рр.**  
Папір, акварель: 26,6 x 15,3 см.  
СОХР, № Г. 940.



Козацькі амальові і керамічні XVII - XVIII ст.



Амальові "шкереги" XVII ст. Україна. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Амаль. XVII ст. Україна. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.

Амаль. XVIII ст. Україна. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Амальові "шкереги" XVIII ст. Україна. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Амальові "шкереги" XVII - XVIII ст. Туреччина, Україна. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.

Амальові "шкереги" XVIII ст. Україна. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Амальові "шкереги" XVII - XVIII ст. Україна, Туреччина. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Амальові "шкереги" XVII ст. Туреччина. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Амальові "шкереги" XVII ст. Україна, Туреччина. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Голов. риболовний. XVII - XVIII ст. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Кришка. XVII - XVIII ст. м. Кришків. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Кришка. XVIII ст. м. Кришків. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Кришка. XVIII ст. м. Кришків. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.



Кришка. XVIII ст. м. Кришків. Значення на 0-000 грн. м. Дніпропетровська, на території колишньої Гетьманщини.

Ужитковий посуд запорожців XVII - XVIII ст.



Барелет. XVIII ст. Україна. Глиня, фарфоровий на гірському вапні, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 12,5 см, L: 23,3 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Черпак. XVIII ст. Україна. Глиня, фарфоровий на гірському вапні, вишарпаний, аплікація. Н: 3 см, D: 5 см. ДП. П/А-8877, К/1-1700.



Барелет. XVIII ст. Україна. Глиня, фарфоровий на гірському вапні, вишарпаний, аплікація. Н: 13,5 см, L: 23 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Бондара. XVII - XVIII ст. Схід. Схід, мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 22 см, D: 11 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Бондара. XVIII ст. Схід. Схід, мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 22 см, D: 11 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Бондара. XVIII ст. Схід. Схід, мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 22 см, D: 11 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Бондара. XVIII ст. Україна. Схід, мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 22 см, D: 11 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Гончак. XVII - XVIII ст. Мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 28 см, D: 18 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Казан. XVIII ст. Кришківський район. Мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 28,5 см, D: 18 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Казан. XVII ст. Кришківський район. Мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 28,5 см, D: 18 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Казан. XVIII ст. Україна. Мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 45 см, D: 25 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.



Казан. XVIII ст. Туреччина. Мідь, покриття, аплікація, вишарпана, аплікація. Н: 28,5 см, D: 18 см. ДП. П/В-476, К/1-5421.

